

Klasy

Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Czwartek, dnia 31 sierpnia 1916 r.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie 12
mrk., półrocznie 6 mrk., miesięcznie 1
mrk. Za odosłanie do domu 40 f. mies.

Redakcja i administracja
Zachodnia 37.

Cena ogłoszeń: I-sza strona 1 mrk.
za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 1 mrk.
nekrologi i reklamy 40 f., ogłoszenia zwy-
czajne 20 f., ogłoszenia drobne 4 f. za wyraz.

Prenumeratę i ogłoszenia w Tomaszowie do „N. Kurjera Łódzkiego” przyjmuje Olga Hill ulica Tekla Nr. 1.

Loterja Dobroczynna 1916 roku Rady Głównej Opiekuńczej

Wyjątkowo korzystne widoki wygrania przy najniższej cenie biletu.
Główne wygrane: 150,000, 60,000 mk.
i wiele wygranych po 20,000, 10,000 mk. i t. p.

Cena całego losu 10 mk. 30 fen.

Cena 1/5 części losu 2 mk. 6 fen.

Loterja R. G. O. posiada tylko JEDNĄ KLASĘ i każdy gracz za tę niską cenę bierze udział w rozegraniu WSZYSTKICH POWYŻSZYCH WYGRANYCH. Ciągnięcie będzie się odbywać od 2 do 12 października 1916 roku PUBLICZNIE. Wypłatę wygranych gwarantuje Bank Handlowy w Warszawie. Każda loteria komas zysk przynosi. Loteria R. G. O. przyniesie zysk krajowi.

O reformę wychowania.

Współczesnym tej wielkiej tragedji życiowej, jaką jest wojna europejska, nasuwa się pytanie, czy będzie ta wojna pod względem kulturalnym cofnięciem się wstecz, czy też przeciwnie, spowoduje ona w ostatecznym rezultacie postęp kulturalny, rozwój form życiowych i udoskonalenie warunków bytu człowieka.

Naszem zdaniem pojmować należy wojnę, jako gwałtowną operację, przeznaczoną do usunięcia nagromadzonych sprzeczności społecznych, poczem w dalszym ciągu będzie się odbywał triumfalny pochód cywilizacji i kultury. Wojnie przypisujemy olbrzymie znaczenie wychowawcze: narody przejrzają niawątpliwie, że rezultaty nadludzkiego wysiłku i zło umieszczonego bohaterstwa są nader nikłe i w szybkim tempie potoczy się znowu pokojowa praca twórcza i produkcyjna dla dobra ludzkości. Pierwszem zadaniem kongresu pokojowego będzie usunięcie groźby wojennej, która dotychczas wisiała nad Europą i utrwalenie pokoju. Poczem dopiero większa część ciężarów militarnych będzie mogła zostać użyta na produkcyjne cele społeczno-kulturalne.

Zachodzi więc konieczność uświadomienia sobie potrzeb szczególnie palących, tembardziej, że zmiany wywołane przez wojnę mogą się okazać bardzo radykalnymi i przesunąć nas o całe stulecia naprzód.

Nie jest wykluczonem, że postulaty, które dotychczas wydawały nam się mrzonkami przyszłościowcami w rodzaju „Utopji” Tomasa Morusa lub utworów Balamy’ego, staną jutro na realistycznym porządku dziennym.

W każdym razie już teraz powinna się dokonywać praca przygotowawcza, rewizja programów polityczno-społecznych i dostosowanie ich do rzeczywistych warunków życiowych oraz szukanie najprostszego dróg do praktycznego urzeczywistnienia.

Jednym z najbardziej podstawowych problemów, od którego rozwiązania szczególnie zależne są przyszłe formy bytowania, jest bezwarunkowo kwestja wychowania.

Nieracjonalność obecnego systemu, który wychowanie, w każdym poszczególnym wypadku powierza matce, staje się coraz bardziej widoczna. Jeśli pominiemy nawet mil-

jony sierot i dość powszedni typ matki bezwzględnie niezdolnych do wychowania swych dzieci (kalestwo umysłowe lub cielesne), to stanie przed nami męczące zagadnienie względności tej umiejętności wychowania. Wszak najczęściej zależnem jest wychowanie dziecka od intuicji matki, wszak nie posiada ona zwykle żadnej wiedzy wychowawczej i zadanie swe traktuje z konieczności po dyktando. Czy zgadza się to z naszymi nowoczesnymi poglądami i pojęciami o wychowaniu, o racjonalności i celowości wysiłków ludzkich?

Lecz jest to tylko jedna strona medalu. A ileż to matek musi pracować zawodowo i mimo najszczerzejszych chęci nie może poświęcać należytej uwagi swym latoroślom. We Francji istnieje gdzienigdzie t. zw. żłobki, które opiekują się drobnymi dziećmi, podczas kiedy matki są przy pracy. Dla dzieci nieco starszych posiada Francja doskonałe szkółki dziecięce, t. zw. écoles maternelles, następnie zaś świetne szkoły ludowe.

Są to wszystko jednak niewystarczające paljatywy, które, niestety, niezawsze skutecznie ochraniają działkę przed demoralizującym zetknięciem z błotem ulicznym i pauperyzmem.

Jeśli się przyjrzeć stosunkom, panującym wśród inteligencji, to stwierdzić musimy, iż i dla tej grupy społecznej sprawa wychowania przedstawia bardzo znaczne trudności i nagląco domaga się reformy. Przewszystkiem i wśród inteligencji typ kobiety pracującej rozpowszechnia się coraz bardziej: dentystka, kobieta-lekarz, pracownica biurowa, nauczycielka nie należą już obecnie do wyjątków, w krajach bardziej demokratycznych zajmują one nawet stanowiska sędziów, adwokatów, urzędników państwowych, profesorów uniwersyteckich. Po wojnie cały szereg innych prac z konieczności zostanie powierzonym kobietom; zostaną one niawątpliwie powołane do objęcia stanowisk i urzędów w wydziale komunikacji, poczty, telegrafu itd.

Sytuacja wszystkich kobiet pracujących pod względem wychowania swych dzieci będzie tembardziej trudna, że inteligencja doskonale zdaje sobie sprawę z powagi obowiązków wychowawczych i z odpowiedzialności rodziców względem dzieci i społeczeństwa.

Wyjście z tej sytuacji jest tylko jedno, mianowicie to, które już w swoim czasie Jean Jacques Rousseau wskazał: wychowanie dzieci jest

sprawą społeczną, należy do społeczeństwa i przez nie powinno być uskutecznianem.

Nie ulega kwestji, iż domy wychowawcze, które dotychczas wydawały się chimera i mrzonką, mogą nazajutrz po wojnie stać się sprawą aktualną i bliską urzeczywistnienia. Gdyby tylko koszary okazały się zbyt ciężkie, możnaby wysiłki, pracę i wydatki do tego właśnie celu skierować...

Najlepsza wola matki nie potrafi uczynić dziecka tak dobrym obywatelem, jak wprawna ręka specjalisty wychowawcy i pedagoga. Rzeczy dziwnie nielogiczne dzieją się w tym kierunku na świecie: dla dzieci nieudanych i zwyrodniałych istnieją szkoły wychowawczo-poprawcze, które nieraz mogą się pochwalić świetnymi rezultatami. Jeśli więc racjonalne i umiejętne wychowanie może nawet z istoty anormalnej, zdegenerowanej uczynić pożytecznego obywatela, to jakież otrzymalibyśmy rezultaty, gdyby odpowiedni system wychowawczy konsekwentnie stosowano do dzieci normalnych?

Rozwiązałoby to niawątpliwie cały szereg zagadnień życiowych, zatarci społeczne stracitłyby na swej ostrości, sądownictwo można byłoby w znacznej mierze zredukować, więzienia byłyby próżne...

Dzięki właściwemu wychowaniu otrzymalibyśmy od razu wyższy typ człowieka.

Zagadnieniem jednak daleko ważniejszym od samej sprawy stworzenia i zaopiecznia normalnych domów wychowawczych jest kwestja zorganizowania i udostępnienia poważnych studiów nad sposobami i metodami wychowawczymi, stworzenie wspólnymi siłami takiego systemu edukacyjnego, który nie czyniłby dzieciecego wieku bezbarwnym i przy najmniejszym męczeniu i nadwerżaniu dzieci dawałby rezultat możliwie najlepszy. Musimy więc przejąć się przekonaniem, że opieka nad młodem pokoleniem jest w całości zadaniem społeczeństwa i sprawie tej powinniśmy poświęcić całą uwagę, stawiając na odpowiednim poziomie pedagogię, pedagogję oraz badania nad psychologją dziecka. E. S

Przegląd wypadków wojennych.

Najbardziej ciekawymi wydarzeniami ostatnich dni kilku są bezwątpienia dwie nowe wojny.

Wojna włosko-niemiecka był już oddawna oczekiwaną i przewidzianą i zaprawdę nikogo nie zadziwiła.

18-marca r. b. w artykule „Zwycięstwo Salandry” (N. Kurj. Ł. № 77) pisaliśmy:

„Z drugiej zaś strony wielka część stronnictw sądzi wojny z Niemcami. Kieruje się ona uczuciami patriotycznymi i względami politycznymi. Lecz rząd musi wziąć pod uwagę, że stworzenie nowego frontu (Alzacja lub północna Francja) naraziłoby Włochy na nowe ofiary, oraz ustabiłoby i tak dość trudną akcją na włoskich frontach. Co się zaś tyczy niemieckich okrętów w portach włoskich — to wystareza wypowiedzenie wojny przed samem zawarciem pokoju”.

Tak przedstawiała się sytuacja w marcu roku bieżącego. Tymczasem lato przyniosło nowe wypadki wojenne, wojna rozgorzała na wszystkich frontach, poglądy we Włoszech zdeklarowały się dostatecznie, dalsze owijanie w bawełnę było już zbyt ciężkim...

A przytem koalicja zażądała pomocy włoskiej do Salonik. Gdy doszły nas wieści o transportach wojska włoskiego do Macedonii, nie można już było wątpić, że wypowiedzenie wojny jest kwestją najbliższych dni.

Na froncie Salonickim znajdują się naprzeciw siebie żołnierze niemieccy i włoscy, lada chwila nastąpi zderzenie zbrojne, pocóż więc zwlekać z wypowiedzeniem wojny?

Trzeba więc było formalnie potwierdzić istniejący de facto stan rzeczy.

O wiele większe wrażenie wywołało wypowiedzenie wojny przez Rumunję.

Rumunja za pomocą swej polityki wyczekiwania zdołała utrzymać państwa wojujące w ciągłej niepewności.

Do ostatniej prawie chwili niewiadomo było, kto zwycięży w Rumunji zwolennicy koalicji, czy przyjaciele państw centralnych.

Trudno przesądzać fakt tak doniosłej wagi, jak wystąpienie nowego państwa na terenie zapasów światowych, jednakże należy oczekiwać nowych nader ważnych wypadków.

Przystąpienie Rumunji wytworzy nowe tereny walki, mianowicie: granica bułgarsko-rumuńska (Dobrudża) oraz granica rumuńsko-węgierska (Siedmiogród).

Prócz tych dwu wypadków dnia ostatnie nie obfitują w bardziej wybitne wydarzenia.

Ofensywa rosyjska chwilowo ucichła, lecz o ile można sądzić z doniesień pism, jest to jedynie „cisza przed burzą”. Podobno rosjanie przygotowują nowe działania, które się mają rozprzestrzeć od Rygi aż do granicy rumuńskiej, a nawet po za nią.

Czy jednakże uda się Rosji w tej ostatniej próbie osiągnąć jakiegoś korzyści — w to należy wątpić, widząc rezultaty dotychczasowe.

Na froncie zachodnim toczą się walki ze zmiennem szczęściem. Posia-

Tow. Akc. Ł. I. Borkowski
 Łódź, Widzewska № 60.

Poleca wyborową — — — **ACRETOL** oraz **Cement**
 Tekturę Smołowcową zagranicznych i krajowych cementowni „GRODZICE i WIEK” po cenach konkurencyjnych. 1817—1

Pierwsza Szkoła Rękodzielnicza dla kobiet
A. Krowickiej i L. Jasińskiej
 w Łodzi ul. Karola № 16.

Nagrodzona wielkim złotym medalem na wystawie rzemieślniczej. Lekcje rozpoczynają się 1 września. Zapisy od 15 sierpnia codziennie między 10—12 rano i od 2—6 po południu. 1679—13

VII-kl. Zakład Naukowo - Wychowawczy Żeński
Heleny Miklaszewskiej
 ul. Mikołajewska № 61 w Łodzi.

Egzaminy dla nowowstępujących rozpoczną się 1-go września, lekcje 4-go. Przy pensji internat. 1771—4

Pierwsze Polskie Gimnazjum Żeńskie
Z. PĘTKOWSKIEJ
I W. MACINSKIEJ
 Wólczańska 55.

Egzaminy wstępne i poprawkowe 1 września, lekcje 4 września. Podania przyjmuje kancelaria szkolna od 11—3. 1663—6—1

Kursy pedagogiczne H. Cholewickiej
 PIOTRKOWSKA 120.

dla freblanek, ochraniarek i nauczycielek początkowych. Prócz przedmiotów specjalnych (hygiena, pedagogika, metodyka e.t.c. kursy uzupełniają braki wykształcenia ogólnego ze szczególnym naciskiem na język, krajoznawstwo i historję ojczystą. Po akończeniu odpowiednie świadectwa oraz ułatwienie w otrzymaniu posady. — Kursy mają do umieszczenia wykwalifikowane freblanki i ochraniarki. Zapisy między 10—3. Lkcje 1-go września. 4

7-klasowa szkoła żeńska
J. ZBIJEWSKIEJ
 Długa 10,

zapis uczniu rozpoczną się d. 25 sierpnia, egzaminy 31/8, 1, 2 września. Lkcje 4 września. 1513-3

Szkoła Przygotowawcza Koedukacyjna
H. Cholewickiej (Piotrkowska 120)

zapewnia dzieciom troskliwą opiekę i staranne przygotowanie do szkoły średniej Zapisy między 10 — 3. Lkcje 1-go września. 4.

Zarząd
Polskiego Progimnazjum Męskiego
 (Długa 9a)

zawiadania, że zapisy nowowstępujących kandydatów do wszystkich klas, poczynając od wstępnej (w razie dostatecznej ilości zapisów do klasy V poczynione będą starania u władz o utworzenie kl. V) przyjmuje kancelaria szkoły (Długa 9c) od g. 9—12 rano i od g. 3—5 p.p. EGZAMINY wstępne oraz poprawkowe rozpoczną się 6 września, lekcje zaś 11 września.

Dyrektor
 Inż.-technolog **L. A. Rubach.**

Szkoła Techniczna (Technikum) z jęz. wykładowym polskim
 w Łodzi, Pańska 9, róg Zawadzkiej.

Kurs trwa 3 lata. Kończący kurs otrzymuje patent na stopień pom. inżyniera sztuki budowlanej, elektrotechniki lub mechaniki. Wykładane są przedmioty ogólnie kształcące i fachowe i języki: polski, niemiecki, francuski. Na pierwszy kurs przyjmujemy kandydatów i kandydatki z wykształceniem minimalnie 3 klasowym. Młodzież z wykształceniem średnim może być przyjęta na kurs 3. Do przygotowawczych klas przyjmujemy młodzież z wykształceniem początkowym. Przy szkole własne warsztaty. Egzaminy wstępne 20 sierpnia. Informacji udziela i zapis przyjmuje kancelaria codziennie między 3 — 7 godz. 3587—15 —1

Z kooperatywy
„Dzwignia”

W dniu 1-szym września o godzinie 5 po poł. odbędzie się w Demu Ludowym, przy ul. Wacława № 9, ogólne roczne zebranie Towarzystwa Współdziałającego „Dzwignia”. O liczne przybycie członków uprzejmie prosi

Zarząd

Doktor
B. Knichowiecki
 choroby dzieci.
 powrócił

1 przyjmuje od godz. 2 i pół do 4 po poł. Przejazd 6. 1814—3

Lekarz — dentysta
P. Żytnicka
 powróciła

Konstantynowska № 9
 przyjmuje od 9—1 i od 3—7

Dr. Med.
Wł. Polakowski
 choroby kobiece i akuzerja

Mawrot № 1
 przyjmuje od godziny 5 do 7

Lekarz-Dentysta
Marja Sibera
 b. zarządzająca lecznicą
 St. Dąbrowskiego

MIKOŁAJEWSKA 53
 przyjmuje od 9—1 i od 3—7 w

Student
 niemieckiego technicznego instytutu poszukuje kandydki lub lekcyj. Wiadomości w administracji pisma. —10

Wykwalifikowany
PEDAGOG
 (z praktyką szkolną)

poszukuje lekcyj w szkole średniej jako nauczyciel matematyki, nauk przyrodniczych i rysunków. Łaskawe zgłoszenia pod J. M. w Red. Kur. Łódź. 1810—2

Proszę zadać wszędzie
atramenty
 szkolne i kolorowe, ty l k o:
 Marjana Wacława
GLINSKIEGO.

Zatwierdzona przez władzę
Wyższa Szkoła Rzemiosł dla Kobiet
Apolonji Kopydłowskiej, Piotrkowska 154.
 Kurs wyższy i niższy. Kończące kurs otrzymują patenty na nauczycielki robót

w szkołach ludowych i kierowniczej w szkołach robót. Wykładane są przedmioty: haft biały, kolorowy i kościelny, koszykarstwo, guzkarstwo, wywalanie na drzewie, wyrznięcie na szkle, krot, awlasy, sjejd, rysunki, oraz wszelkie roboty ręczne praktyczne i artystyczne. Dla pań nauczycielek i freblanek, kursa pospieszny. Lkcje rozpoczynają się 4 września od g. 3—6 i od 6—9 wiecz. Zapisy w dniach 2—7 wiecz. Przy szkole pracownia, przyjmujące się zamówienia na wszelkie roboty ręczne, oraz szybie blizny.

Zarząd Tow. Akc. Przemysłowego Jakóba Wojdysławskiego w Łodzi, zaprasza niniejszem p.p. Akcjonariuszów na

Zwyczajne Zebranie Ogólne

które odbędzie się w dniu 13 września r. b. o godz. 5 p.p. w biurze Zarządu w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej № 212

Porządek Dzienny:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, jak również zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za okres od dnia 1/4 1914 do 31/3 1915 r.
- 2) Podział zysku.
- 3) Zatwierdzenie planu operacyjnego i budżetu na rok operacyjny 1916/17.
- 4) Wybór jednego dyrektora i jednego kandydata.
- 5) Wybór komisji rewizyjnej.
- 6) Wnioski Zarządu

Przy szkole pracownia, przyjmujące się zamówienia na wszelkie roboty ręczne, oraz szybie blizny.

Nadszedł większy transport
PARNIKOW do kartofli
 różnej wielkości. T-wo Rolnicze,
 Widzewska Nr. 50.

Przejazd Nr. 8

Ogólnie znana renomowana pracownia futer, kostjumów i okryć damskich

Drabikowskiego
 przeniesiona na ul. PRZEJAZD № 8, I piętro, front.

Potrzebni zdolni **KRAWCY**

Nowość!
 Skład szkła i porcelany
K. Bogusławski
 Piotrkowska 100.

Nadeszły przedmioty porcelanowe z inicjałami narodowymi.
 Pateryki, popielniczki i kubki. 1836—2

Oznaczona złotym medalem
Szkoła kroju i szycia
 dyplomowanej uczennicy paryskiej akademii kroju
Apolonji Kopydłowskiej
 Piotrkowska 154.

Od dnia 1 i 15 września rozpoczyna się 3 miesięczny i półroczny kurs nauki kroju i szycia za opłatą 3 rubli miesięcznie. Nauka mierzenia, pasowania i modelowania. Kursy wieczorowe. Wydaje patenty. Zapis uczniu od godz. 2—7 wiecz.

Pracownia sukien i kostjumów
 ceny niskie. Przyjmuje się suknie i kostjumy do krajania i pasowania. Sprzedaż fasonów papierowych 3612—2

Akuszerka

z dyplomem Cesarzkiej Akademii Medycznej w Piotrogradzie praktykująca 20 lat, przyjmuje. Piotrkowska 132 w podw. —10

Kartofle

1 rb. 40 kop ćwiartka sprzedają. Konstantynowska 95.

ŁOŁUSZKA DĄBOWA:
 sprzedam tanio: łóżka z materacami, stół, krzesła, otomana, leżak, 2 szaty, białozłutą tremo, toaletę, zegar. Spacerowa № 37 m 5. 1848—1

A. M. dom z 4 pokoi sprzedam tanio Piotrkowska 159 m. 9. 1497—3

A. P. poszukuje dziewczynki do zakładu freblowskiego Skwerowa № 18. 1844—1

A. niemi Dzięciołowski zgubił klucz od zagonku № 298 serja I. —1

A. Andrzej Duchnowicz zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi.

A. akuszerka przyjmuje chore Piotrkowska 223 m. 25. 1851—2

F. Franciszka Zieleniewicz zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi 1849—1

A. kupię bryczkę używaną w dobrym stanie. Adresy proszę zostawiać w administracji „Kurjera Łódzkiego”. 1847—10

A. awki szkolne okazjnie sprzedam Zachodnia 51 stolarnia 1837—10

A. odnajmę pokój z oddzielnym wejściem i oświetleniem. Zgłoszenia w Kurjerze pod „Nauczyciel”, 1841—2

A. potrzebna młoda siła zająca do wszystkiego umiejąca dobrze gotować zgłaszać się tylko z dobrmi świadectwami do N. Kurjera Łódzkiego. 1850—0

A. utynowana nauczycielka, z uniwersyteckim wykształceniem, przyjmie lekcje, z wszystkich przedmiotów, wchodzących w zakres 8 i 9 klas gimnazjum polskiego (łacina). Oferty dla H. P. 777 w adm. Kur. Łódź. 1834—3

A. sprzedam zaraz z powodu wyjazdu szafę, stół, 6 krzeseł dębowych. Przejazd № 48 sklep spożywczy. —2

A. power do sprzedania, dowiedzieć się można codziennie Mikołajowska 59 stróż wskaże. 1808—3